

Z DZIEJÓW KARTOGRAFII
Tom XVIII

DAWNE MAPY JAKO ŹRÓDŁA
W BADANIACH GEOGRAFICZNYCH
I HISTORYCZNYCH

Polish Academy of Sciences • Institute of the History of Science
Team for the History of Cartography

Maria Curie-Skłodowska University in Lublin
Department of Cartography and Geomatics

Catholic University of Lublin
Institute for the Historical Geography of the Church in Poland
Institute of Geodesy and Cartography in Warsaw

FROM THE HISTORY OF CARTOGRAPHY Volume XVIII

OLD MAPS AS A SOURCE IN GEOGRAPHICAL AND HISTORICAL RESEARCH

Edited by
Beata Konopska i Jerzy Ostrowski

Warsaw 2014

Instytut Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk
Zespół Historii Kartografii

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
Zakład Kartografii i Geomatyki

Katolicki Uniwersytet Lubelski
Ośrodek Badań nad Geografią Historyczną Kościoła w Polsce
Instytut Geodezji i Kartografii w Warszawie

Z DZIEJÓW KARTOGRAFII Tom XVIII

DAWNE MAPY JAKO ŹRÓDŁA W BADANIACH GEOGRAFICZNYCH I HISTORYCZNYCH

Pod redakcją
Beaty Konopskiej i Jerzego Ostrowskiego

Warszawa 2014

Opracowanie redakcyjne
Beata Konopska, Jerzy Ostrowski

Współpraca redakcyjna
Paweł Cebrykow, Krzysztof Kałamucki

Recenzenci
Prof. dr hab. Stanisław Alexandrowicz
Prof. dr hab. Andrzej Ciołkosz

Tłumaczenie przedmowy i części streszczeń na język angielski
Ilona Wojciechowska
Tłumaczenie części streszczeń – autorzy

Opracowanie techniczne i przygotowanie do druku
Signum CM Cezary Mazur

Wydawnictwa IHN PAN
Nowy Świat 72, 00-330 Warszawa
e-mail: ihn@ihnpan.waw.pl

Instytut Geodezji i Kartografii
ul Modzelewskiego 27, 02-689 Warszawa,
e-mail: igik@igik.edu.pl

© by: IHN PAN, IGiK

ISSN: 0138-0850

ISBN: 978-83-86062-18-8
ISBN: 978-83-60024-19-5

Druk i oprawa: Drukarnia nr 1, Warszawa

SPIS TREŚCI

<i>Beata Konopska, Jerzy Ostrowski</i> Przedmowa	11
<i>Joanna Plit</i> Analizy geograficzne i historyczne dawnych map	19
*	
<i>Jerzy Ostrowski</i> Praca Henryka Merczynga z 1913 roku o radziwiłłowskiej mapie Litwy i jej wpływ na polskie badania dokładności dawnych map (w setną rocznicę publikacji)	35
<i>Kamil Nieścioruk</i> Weryfikacja wiarygodności treści map dawnych z wykorzystaniem cyfrowego modelu wysokości i podstawowych atrybutów topograficznych	53
<i>Maria Jankowska</i> Kryteria oceny map jako źródła informacji o dziedzictwie kulturowym wsi na przykładzie Wielkopolski	65
<i>Jakub Kuna</i> Problem uwspółcześnienia formy prezentacji map dawnych	79
**	
<i>Adam Linsenbarth</i> Mozaikowa mapa z Madaby z VI wieku cennym źródłem informacji geograficznych, historycznych i biblijnych	93
<i>Kazimierz Kozica</i> Wrocławski przedwojenny egzemplarz mapy Europy Gerarda Mercatora (1554)	111
<i>Piotr Grabowski</i> Obraz historycznej Warmii na mapach włoskich i francuskich kartografów w XVI–XVIII wieku	121
<i>Andrzej Janeczek</i> Rękopiśmienna mapa cyrkulu zamojskiego z austriackiego Archiwum Wojennego i jej relacja do zdjęcia józefińskiego Galicji (1779–1783)	133

Bogdan Wolak

- Próba oceny obrazu rzeźby terenu na mapie Schroettera
w skali 1:152 000 (1802–1810) 145**

Michał Trzewik

- Układ przestrzenny miasta Lublina
na przełomie XVIII i XIX wieku na planach austriackich
przechowywanych w Archiwum Wojennym w Wiedniu 155**

Dariusz Lorek

- Kartograficzny obraz Poznania w okresie zaborów 169**

Teresa Bogacz

- Mapy Lubina z XIX i XX wieku jako źródło do badań
nad rozwojem przestrzennym miasta 181**

Wojciech Mielewczyk

- Środowisko geograficzne na XIX-wiecznych mapach wsi
na przykładzie zbiorów Muzeum Narodowego Rolnictwa
i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie 193**

Lucyna Szaniawska

- Joachim Lelewel jako badacz dawnych opisów świata
i twórca „krajobrazów” 209**

Adrianna Szczerba

- Mapy archeologiczne zachodnich guberni
Imperium Rosyjskiego 237**

Tomasz Olenderek

- Charakterystyka dawnych map leśnych 251**

Waldemar Spallek

- Kształtowanie się koncepcji map ogólnogeograficznych
w świetle polskich atlasów szkolnych wydanych do 1939 roku 263**

Beata Konopska

- Atrybut miejsca w czasie jako właściwość dawnych map
z punktu widzenia antropologii kulturowej na przykładzie
publikacji okresu PRL 285**

Dorota Jutrzenka-Supryn

- Zagadnienie rekonstrukcji treści i obrazu w zabytkowych
mapach i globusach 301**

Joanna Sroka

Atlas Silesiae w zbiorach polskich – technologia wykonania i konserwacja (zarys problematyki)	321
--	------------

Miłosz Huber, Olga Jakowlewa,

Anna Synajewska-Przybyś, Tomasz Klepka

Możliwości badania materiałów drukowanych z użyciem techniki optycznej, polaryzacyjnej i konfokalnej oraz SEM-EDS	337
--	------------

Roman Czaja, Zenon Koziel,

Radosław Golba, Agnieszka Pilarska

Atlas historyczny miast polskich	349
---	------------

Miłosz Huber, Olga Jakowlewa

Toponimy na mapach Półwyspu Kolskiego jako przykład bogactwa etnograficznego regionu	353
---	------------

CONTENTS

Beata Konopska, Jerzy Ostrowski

Preface	15
----------------------	-----------

Joanna Plit

Geographical and historical analyses of old maps	19
---	-----------

*

Jerzy Ostrowski

The work of Henryk Merczyng from 1913 on the Radziwill map of the Grand Duchy of Lithuania and its influence on the Polish research on the accuracy of old maps (on the hunderth anniversary of publication)	35
---	-----------

Kamil Nieścioruk

Verification of content credibility of old maps with application of digital elevation model and basic topographic attributes	53
---	-----------

Maria Jankowska

Evaluation criteria for maps as a source of information about the cultural heritage of the countryside based on the example of Wielkopolska	65
--	-----------

Jakub Kuna

The problem of contemporization of the form of presentation of old maps	79
--	-----------

**

Adam Linsenbarth

The Madaba Mosaic Map from the 6th century – a source of information for geographical, historical and Bible studies	93
--	-----------

Kazimierz Kozica

The Wroclaw pre-war copy of the map of Europe by Gerard Mercator (1554)	111
--	------------

Piotr Grabowski

The picture of the historical Warmia on the maps of Italian and French cartographers in the 16th–18th centuries	121
--	------------

Andrzej Janeczek

- The manuscript map of Zamość district from the Austrian War Archives and its relation to the Joseph's survey of Galicja (1779–1783) 133**

Bogdan Wolak

- Analysis of the presentation of relief on the Schroetter's map, scale 1:152,000 (1802–1810) 145**

Michał Trzewik

- Spatial layout of Lublin at the turn of the 18th century on Austrian city maps stored in the Vienna War Archives 155**

Dariusz Lorek

- Cartographic image of Poznań in the time of partitions 169**

Teresa Bogacz

- Maps of Lubin from the 19th and 20th centuries as the source for research on the spatial development of the city 181**

Wojciech Mielewczyk

- The geographical environment on the 19th century maps of villages based on the collection of the National Museum of Agriculture and Agricultural-Food Industry in Szreniawa 193**

Lucyna Szaniawska

- Joachim Lelewel as an investigator of old world's descriptions and author of "landscapes" 209**

Adrianna Szczerba

- Archeological maps of western provinces of the Russian Empire 237**

Tomasz Olenderek

- Characteristics of old forest maps 251**

Waldemar Spallek

- Evolution of the concept of general reference maps in the light of Polish school atlases published until 1939 263**

Beata Konopska

- Attribute of place in time as a feature of old maps from the perspective of anthropology of culture based on publications of Polish People's Republic period 285**

Dorota Jutrzenka-Supryn

- Problems of content and image reconstruction
in historical maps and globes 301**

Joanna Sroka

- Atlas Silesiae* in the Polish collections – technology
of binding and conservation (outline of problems) 321**

Miłosz Huber, Olga Jakowlewa,

Anna Synajewska-Przybyś, Tomasz Klepka

- The possibilities of printed materials research
with the use of optical, polarization, confocal
and SEM-EDS techniques 337**

Roman Czaja, Zenon Koziel,

Radosław Golba, Agnieszka Pilarska

- The Historical Atlas of Polish Towns 349**

Miłosz Huber, Olga Jakowlewa

- Toponyms on maps of the Kola Peninsula as an example
of the ethnographic wealth of the region 353**

Przedmowa

Problematyka dawnych map jako źródeł w badaniach podejmowana jest nadzwyczaj często. Niemniej dyskusja na ten temat wciąż nie jest skończona, bez względu na środowiska naukowe, w jakich się toczy. W wydanym w 1999 roku XI tomie „Z Dziejów Kartografii” pt. *Mapa w pracy historyka* prof. Stanisław Alexandrowicz udowodnił, że dawna mapa stanowi źródło podstawowe, jest przedmiotem poszukiwań lub przypadkowego odkrycia, przedmiotem badań porównawczych i analitycznych, stanowiących niezbędny warunek oceny i dających materiał do przyszłej syntezy, że bywa także przedmiotem prac inwentaryzacyjno-katalogowych. Najnowszy tom XVIII „Z Dziejów Kartografii” w pełni potwierdza to spektrum zainteresowań badaczy minionych epok, a nawet je rozszerza.

Monografia *Dawne mapy jako źródła w badaniach geograficznych i historycznych* jest już kolejnym tomem serii „Z Dziejów Kartografii”, który został poświęcony dawnym mapom jako źródłom historycznym. Powstał on wysiłkiem badaczy reprezentujących różne dyscypliny naukowe: geografię, historię, archeologię, kartografię, geodezję, historię sztuki. Zaproszenie do współpracy autorów, wywodzących się z różnych dziedzin, w naturalny sposób zapewniło możliwość przedstawienia wieloaspektowego spojrzenia na dawną mapę, zarówno pod względem metodycznym, jak i warsztatowym. Autorzy prezentują zabytki kartografii przede wszystkim jako przedmiot badań porównawczych i analitycznych, wielu z nich zwraca uwagę na przydatność w tych badaniach nowoczesnych technologii komputerowych.

Tom XVIII „Z Dziejów Kartografii” rozpoczyna artykuł zawierający zestawienie różnic w podejściu geografów i historyków do badania i użytkowania dawnych map. Jego autorka, Joanna Plit (Warszawa) problem ten przybliżyła na przykładzie zastosowania archiwalnych dokumentów kartograficznych do badań nad zmianami sieci rzecznej w dolinie Wisły – poniżej ujścia Wieprza oraz w jej delcie.

Pierwszą część monografii tworzy grupa artykułów, których autorzy omawiają problem dokładności i wiarygodności dawnych map. W pierwszym z nich Jerzy Ostrowski (Warszawa) zwraca uwagę na wpływ, jaki na badania dokładności dawnych map ziem polskich wywarła wydana w 1913 r. nowatorska rozprawa

Henryka Merczynga, profesora Instytutu Inżynierów Komunikacji w Petersburgu oraz przypomina nasze dotychczasowe prace na ten temat. W następnym artykule Kamil Nieścioruk (Lublin) pisze o weryfikacji wiarygodności treści polskich map topograficznych do użytku cywilnego opracowanych po II wojnie światowej. Problem wiarygodności tych map autor analizuje na przykładzie południowo-zachodniej części Lublina, dla której przeprowadził badania wykorzystując w nich cyfrowy model wysokości. Z kolei Maria Jankowska (Poznań), posługując się przykładem Wielkopolski wskazuje kryteria, jakie należy wziąć pod uwagę oceniając dawne mapy jako źródła informacji o dziedzictwie kulturowym wsi. Natomiast Jakub Kuna (Lublin) w swoim artykule przedstawia wyniki, jakie uzyskał podejmując próbę przeredagowania dawnych map topograficznych w skali 1:100 000 do formy graficznej mapy współczesnej, w celu ułatwienia wizualnej oceny zmian krajobrazu Lublina w XX wieku.

Kolejne artykuły zawierają charakterystykę i ocenę map jako źródeł informacji i przedmiotu badań. Przedstawiono je w kolejności chronologicznej powstawania omawianych źródeł. Najstarsze z nich to mozaikowa mapa Ziemi Świętej z połowy VI w. znajdująca się w posadzce kościoła św. Jerzego w Madabie w zachodniej Jordanii. Szczegółowo omawia je i bogato ilustruje Adam Linsenbarth (Kutno). Następnie losy mapy Europy z 1552 r. Gerarda Mercatora i jej wrocławskiego egzemplarza, zaginionego lub zniszczonego w 1945 r., przypomina Kazimierz Kozica (Warszawa). O obrazie historycznej Warmii na mapach włoskich i francuskich kartografów z XVI–XVIII w. pisze Piotr Grabowski (Olsztyn). Kolejnym przywołanym źródłem jest przechowywana w wiedeńskim Archiwum Wojennym rękopiśmienna mapa cyrkułu zamojskiego w skali 1:28 800. Autor tego artykułu Andrzej Janeczek (Warszawa) analizuje ją w relacji do zdjęcia józefińskiego Galicji (tzw. mapy Miega) z lat 1779–1783. Kolejny głos, Bogdana Wolaka (Olsztyn), dotyczy obrazu rzeźby terenu na pruskiej mapie F.L. von Schroettera z lat 1802–1810.

Następne artykuły wskazują na korzyści z wykorzystania dawnych map w analizach przestrzennych obszarów zurbanizowanych; Michał Trzewik (Lublin) przedstawia to zagadnienie na przykładzie planów przechowywanych w Archiwum Wojennym w Wiedniu, które w swoich badaniach wykorzystał do analizy układu przestrzennego Lublina na przełomie XVIII i XIX w.; podobnie tematykę miejską poruszają Dariusz Lorek (Poznań), który pisze o kartograficznym obrazie Poznania w końcowym okresie zaborów i Teresa Bogacz (Wrocław), która omawiając mapy okolic Lubina z XIX i XX w. skupia się na wskazaniu ich wartości jako ważnych źródeł do badań nad rozwojem przestrzennym tego miasta. W podobnym tonie, ale na temat wielkoskalowych map wsi z obszaru wschodniej Wielkopolski i ziemi sieradzkiej z XIX i początku XX w., przechowywanych w Muzeum Narodowym Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie koło Poznania, wypowiada się Wojciech Mielewczyk (Szreniawa).

O oryginalnych mapach historycznych Joachima Lelewela pisze Lucyna Szaniawska (Warszawa), a pokrewną kategorią map archeologicznych, opracowanych dla zachodnich guberni Imperium Rosyjskiego w końcu XIX w. zajmuje się Adrianna Szczerba (Łódź). Następnie Tomasz Olenderek (Warszawa) charakteryzuje mało znane, a tym samym mało wykorzystywane w badaniach dawne mapy leśne, a po nim Waldemar Spallek (Wrocław) rekonstruuje ewolucję map ogólnogeograficznych w polskich atlasach szkolnych wydanych przed 1939 rokiem. Tę grupę artykułów zamykają rozważania Beaty Konopskiej (Warszawa) na temat dawnych map jako źródeł historycznych rozpatrywanych z punktu widzenia antropologii kulturowej.

Kolejna grupa artykułów dotyczy zagadnień związanych z konserwacją map, atlasów i globusów z wykorzystaniem najnowocześniejszej technologii, której tajniki przybliżają Dorota Jutrzenka-Supryn (Toruń), Joanna Sroka (Elbląg) oraz Miłosz Huber z trójką współautorów (Lublin). Trzeba przyznać, że tematyka konserwacji zabytków kartograficznych, mimo że jest wysoce specjalistyczna, budzi coraz większe zainteresowanie wśród badaczy dawnych map. Stąd wynika jej obecność w ostatnich tomach „Z Dziejów Kartografii”.

Podobnie jak poprzednie tomy, ten również zamykają Miscellanea. Z zamieszczonych w tej części dwóch artykułów pierwszy pozwala prześledzić losy *Atlasu historycznego miast polskich* przypomniane przez jego inicjatorów z Torunia. W drugim zaś Miłosz Huber i Olga Jakowlewa (Lublin) przybliżają zagadnienie toponimów na mapach Półwyspu Kolskiego będących dowodem bogactwa etnograficznego tego regionu.

Autorzy opublikowanych artykułów nawiązują do problemów poruszonych podczas XXVII Ogólnopolskiej Konferencji Historyków Kartografii, zorganizowanej we wrześniu 2013 r. w Lublinie przez zespół Historii Kartografii przy Instytucie Historii Nauki PAN wspólnie z Zakładem Kartografii i Geomatyki UMCS oraz Ośrodkiem Badań nad Geografią Historyczną Kościoła w Polsce KUL.

Tematyka, która składa się na XVIII tom „Z Dziejów Kartografii” potwierdza różnorodność studiów nad dawnymi mapami, nadając im interdyscyplinarną charakterystykę. W ostatnich latach obserwuje się ogólną tendencję do korzystania z dawnych map jako źródeł. Jest ona obecna już nie tylko w warsztacie historyków i geografów, rekonstruujących miniony krajobraz kulturowy i przyrodniczy. Po dawną mapę jako źródło od kilkudziesięciu lat konsekwentnie sięgają badacze z niemal wszystkich ośrodków naukowych w Polsce. Autorzy, których głos został przedstawiony w niniejszym tomie, reprezentują zaledwie kilka z wielu istniejących obecnie w Polsce miejsc, gdzie doceniane są walory dawnej mapy.

Beata Konopska, Jerzy Ostrowski

Preface

The problem of the old maps as the sources in research is taken up very often. Nevertheless the discussion is still not finished, regardless the scientific environment it is pending in. In the XI volume of „From the History of Cartography” published in 1999 titled *Map in the historian's work* professor Stanisław Alexandrowicz proved that the old map is the primary source, is a subject of research or an accidental discovery, the subject of the comparative or analytical research, is a necessary element of evaluation and gives the material for the future synthesis, is also a subject of inventory and catalogue works. The latest XVIII volume „From the History of Cartography” fully confirms this range of researchers interests of the past ages, and even expands them.

The monograph *Old maps as a source in geographical and historical research*, is another volume of the series „From the History of Cartography” devoted to the old maps as historical sources. It was developed due to the effort of researchers representing various scientific disciplines: geography, history, cartography, forestry, geodesy, history of art. The invitation of authors from the different fields to cooperate, in a natural way provided the possibility to present the multifaceted view on the old map both in terms of methodology and work. The authors present the monuments of cartography mainly as a subject of the comparative and analytical research, and many of them draws attention to the use of the modern methods and computer analysis.

Volume XVIII „From the History of Cartography” begins with the article discussing the differences in the approach of geographers and historians to study and use of the old maps. Its author, Joanna Plit (Warsaw) presents this problem on the example of the use of the archival cartographic documents in research on the changes of the river network in the valley of the Vistula River – below the estuary of Wieprz and its delta.

The first part of the monograph consists of the group of articles, that authors discuss the problem of accuracy and credibility of the old maps. In the first one Jerzy Ostrowski (Warsaw) draws the attention to the influence that on the Polish research on the accuracy of the old maps had published in 1913 innovatory work of Henryk Merczyng, professor of the Communication Engineers Institute

in St. Petersburg. In the next article Kamil Nieścioruk (Lublin) writes about the verification of the content credibility of the Polish topographic maps developed for the civilian use after World War II. The author analyzes the problem of reliability of these map on the example of the south-western part of Lublin for which he had conducted the research with the use of the digital elevation model. On the other hand Maria Jankowska (Poznań), using the example of Wielkopolska indicates the criteria needed to be taken into account while evaluating the old maps as the sources of information on the cultural heritage of the countryside. Whereas Jakub Kuna (Lublin) in his article presents the proof of re-editing of the old topographic maps at the scale of 1:100,000 to the graphic form of the contemporary map, in order to facilitate the visual assessment of the Lublin landscape changes in the 20th century.

Further articles contain the characteristic and the evaluation of maps as the source of information and the subject of research. They are presented in the chronological order of the emergence of these sources. The oldest of them is the mosaic map of the Holy Land from the mid sixth century. It is located in the floor of the St. George church in Madaba in the western Jordan. It is discussed in detail and richly illustrated by Adam Linsenbarth (Kutno). Next the lot of the map of Europe from 1552 by Gerard Mercator and its Wrocław copy lost or destroyed in 1945 is reminded by the Kazimierz Kozica (Warsaw). On the picture of the historical Warmia on the maps of the Italian and French cartographers from 16th–18th centuries writes Piotr Grabowski (Olsztyn). Another source brought up is stored in the Vienna War Archives handwritten map of the Zamość district at the scale of 1:28,800. The author of this article Andrzej Janeczek (Warsaw) analyzes its relation to the Joseph's survey of Galicja (so called Mieg's map) dated 1779–1783. Another voice of Bogdan Wolak (Olsztyn), refers to the relief presented on the Prussian map of F.L. von Schroetter dated 1802–1810. The next statements indicated the advantages of using the old maps in the spatial analyzes of the urban areas; Michał Trzewik (Lublin) presents this issue on the example of the maps stored in the War Archives in Vienna, that he used in his research on the analysis of the spatial arrangement of Lublin at the turn of 18th and 19th centuries; similar the urban topic is raised by Dariusz Lorek (Poznań), who writes on the cartographic image of Poznań in the final period of the partitions and Teresa Bogacz (Wrocław), who discusses the maps of Lubin from the 19th and 20th centuries, focuses on the identification of its value as the important sources for research on the spatial development of this city. In a similar tone, but on the large scale maps of the villages from the area of the eastern Wielkopolska and the District of Sieradz from 19th and the beginning of 20th century, stored in the National Museum of Agriculture and Agricultural-Food Industry in Szreniawa near Poznań, writes Wojciech Mielewczyk (Szreniawa). About the Joachim Lelewel's original historical maps writes Lucyna Szaniawska (Warsaw), and a related category of the

archaeological maps, developed for the western provinces of the Russian Empire in the late 19th century works Adrianna Szczerba (Łódź). Next Tomasz Olenderek (Warsaw) characterizes the little known and as well little used in research old forest maps, and later Waldemar Spallek (Wrocław) reconstructs the evolution of the general geographic maps in the Polish school atlases published before 1939. This group of articles closed reflection Beaty Konopskiej (Warsaw) of old maps as historical sources considered from the perspective of anthropology of culture.

Another group of articles regards the issues related to the conservation of maps, atlases and globes with the use of the newest technology, which secrets are presented by Dorota Jutrzenka-Supryn (Toruń), Joanna Sroka (Elbląg) and Miłosz Huber with the three co-authors (Lublin). And it must be admitted that the topic of the conservation of the cartographic heritage is highly specialized and rises interest among the researches of the old maps. This implies its presence in the last volumes „From the History of Cartography”.

Like the previous volumes, this is also closed with the Miscellanea. From the two articles from this part allows to trace the lot of the *Historical Atlas of Polish Towns* reminded by the one of the initiators from Toruń. In the second Miłosz Huber and Olga Jakowlewa (Lublin) presents the issue of the toponyms at the Kola Peninsula proving the ethnographic wealth of this region.

The authors of the published articles refer to the issues discussed during the XXVII National Conference of the Historians of Cartography organized in Lublin in September 2013 by the Team for the History of Cartography at the Institute of History of Science, Polish Academy of Sciences collectively with the Department of Cartography and Geomatics of Maria Curie-Skłodowska University and the Institute for the Historical Geography of the Church in Poland at the Catholic University of Lublin.

The subject matter of the XVIII volume „From the History of Cartography” confirms the diversity of the studies on the old maps, giving them the interdisciplinary character. In the recent years the general tendency to use to old maps as the sources is observed. It is present not only in the works of historians and geographers, reconstructing the former cultural and natural landscape. For the old map as a source for decades reach the authors of almost all scientific centres in Poland. Authors, whose voice has been presented in this volume, represent only a few of many existing presently in Poland places, where the values of the old maps are appreciated.

Beata Konopska, Jerzy Ostrowski